

№ 221
1930

ღვინე

აზარელი ქალები სამკერვალო საბეღლოსში (ბათუმი)

საბჭოთა კომუნისტური პარტია

ივანე წიკლაური

სოფლის ბოლოში სახლია მდგარი,—
სახლი ეკუთვნის ქონსაკითხვლოს
გაიღო კარი—
და კარონ ვნახე კაცი, რიბთველია—
„იანე ციკლაური, ხესური, რომელიც გადუღდა
მანიჯ ზნეს და „სჯულს“.

სად არის სიყვარული
ფარის და ხმალისა?
არ იხდის სხეული დახარჯულ სისხლს.
„ივანე ძეგლად კარგი ვაქცე;
ვისთვისაც მუდამ სჭირდა ფრანგული.
ნუ თუ ძარღვებში სისხლი გამშაია
და სამუდამოდ გაქვადე გულ ი?!“—
ასე მსჯელობდა ღრეობა მამინ,
როცა ივანე თავე ირიდა.

„მხალაო, გაგშორდი, რა გინდამში!...“—
ერთხმად გასძახა კრებამ ბანიდნ,
ის-კი სხვას ფიქრობს.
„ნამდვილი ბრძოლა,
ჯერ სად არასო, შემდეგში ნახთ.
ჩიხნი ცხოვრება გახმდარი მძირდ
შეადგენს გამშრალ გორობებისნახევს.
მას შევლა უნდა, ხსნა სწავლაშია,—
სწავლა უარყოფს დროის ნაკვეთს.—
ნაგავიცი გებრძვის, გებრძვის საშინლად,
ვით მომაკვდავი სიკვდილის რკალებს!..
მტერი ცდილობს, რომ მოვთელს ბაიემ,
მაგრამ არც შენ ხარ ძილის გუნებას;
მათან გათხრილი შენთვის სამრე
თავად უქადის განადღურებას!..
— მე-კი: ხეცსურნო!—დე ვიყოზხალი,
თუ ეს სიმხალედ ჩამეთვლებოდეს.
თქვენთვის დაჭრილი ვარ ლაბა არი,
მაგრამ თქვენ შინც სიბრძით თერებოდეთ!..
შეედივარ სახლში—კაერას უხა-არის.

— შენ: მასპინძელი.
— მე-კი: სტუმარი.
გვაქვს საუმბარი, ელავს ბუხარი—
და სისხარულა გულში თუ არი.
ივანე წიკლაური!—
ხესური, რომელიც გაუღდა მანიჯ ზნეს და „სჯულს“.
სად არის სიყვარული
ფარის და ხმალისა
არ იხდის სხეული დახარჯულსისხლს!..

ალ. გომიავილი.

ხტალინის სახ. ორთქლმავად ვაჟონე-
ბის შემკეთებელი ქარხნის საავიტა-
ციო პლაკატი

პროდუქციის „ლირსეზა“

სატირა 1 მომამედებად
(აზრი რუსულიდან)
მომამედნი პირნი:

1. მალაზიის გამეც.
 2. ვანო—მუშა.
 3. გიგო—მუშა.
- ვანო.— ახანავო, ეს მალაზიის
გამეცის ითიანა, არა?
გიგო.— ჰო.
ვანო.— თითონ გამეც სად არის?
გიგო.— მეც იმას ვუცდი. მითონ-
რეს ცხლავე მოვალ. საწყობში საქო-
ნელს იბარებსო.
ვანო.— ქუდი აქ კილია, აღბად
მოვა... ეს...
გიგო.— რა იყო, ახანავო, რამ
დაგადონა?
ვანო.— რალა რამ დამადონა,
ძიანო... საშველი აღარ არის...
გიგო.— შინც რა მოხდა?
ვანო.— წილებზე ფეხს ვიღვამ,
რათა რაც შეიძლება მეტი დოვლათი
შეგებოთ ხვეწ სოციალისტურ მშენ-
ბლობას, შეჯიბრება მე მოვაწყე, და-
მკერელი მე ვარ და რა ვიცი კიდე
რა...
გიგო.— შერე რა, ვერ მიიღწე
კარგ შედეგებს?
ვანო.— მიღწეით-კი მივაღწე,
მაგრამ საშველი რა მივიღე?
გიგო.— არ დააფასეს შენი შრო-
მა?
ვანო.— დააფასეს, როგორ არა...
იი. ნახე (გახსნის ჭაღალს) ასეთ სა-
ქონელს აწვლიან მუშა კაცს.
გიგო.— ფეხსაცმელები...
ვანო.— ჰო, ფეხსაცმელები... კო-

თელავი. რადიო-კურსების მსმენელბი პრაქტიკ. მეცადინეობის დროს

ოპერაცია მგონი მოვალე ვზრუნოს, რომ მუშას კარგი ღირსება საქონელი მაიწოდოს... ეს ფესხაცველი ვიყიდე ერთი კვირის წინად, სამჯერ ჩავიციე და აი...

გიგო—რა დემართა?
ვანო—რა დემართა და დიშალა.
გიგო—დაიშალა?

ვანო—ერთხელ წვიმაში მოხვდი და ამ ერთმა დასველებამ იმოქმედა. მასალა მშვენიერია, მაგრამ ნამუშევარი-კი არაფერად არ ვარგებულა. ძირი ცალკე წავიდა და პირი ცალკე.

გიგო—მერე ესლა რა გინდა?
ვანო—როგორ თუ რა მინდა? კომპარტივმა უნდა გამომიცვალოს თუ არა... (შემოდის მალაზიის გამგე).

გამგე—ბოდის ვიხილ, ამხანაგებო, მგონი ვაცდენინეთ... რა გნებათ?

გიგო—რა მნებას... მე მნებას გავიგო როდის მოელება ბოლო ასეთ დაცენას?

გამგე—დამშვიდით... რაშია საქმე, მითხარით...

გიგო—დამშვიდილი!... ეკო, რა დამამშვილებს, როდესაც ასეთი ალმა შეთრთებელი ამბავი ხდება? წარმოებაში წლებზე ფესხ ვიდგამ, რათა რაც შეიძლება მეტი დოვლათი შევმართო ჩვენს სოციალისტურ მშენებლობას. სოცშევიბრება მე გამოავტახადე, დამკვიდრი მე ვარ და სამაგიეროდ ასეთნაირად მეგყრობით? ასეთნაირ მზრუნველობას უწევთ მუშებს?

გამგე—დამშვიდდით... რაშია საქმე?

გიგო—აი, ნახეთ... (გახსნის და ამოიღებს პიდეჯს) რას გავს ეს?

გამგე—რას გავს? პიდეჯს და შარვალს...

გიგო—გამოცანა გერგებია!... დიახ, პიდეჯია და შარვალი, თქვენთან ნაყიდი.

გამგე—მიჩვენეთ... პო, ჩვენთან არის ნაყიდი.

გიგო—მერე ვანა დასაშვებია ასეთი უფარგისი საქონლის გაყიდვა?

ვანო—ეკე, შენ მაგას სტირი?
გიგო—მაშა... აი, ნახე... ვიყიდე თუ არა, იმ საღამოსვე ჩაცმის დროს სახელო ცალკე წავიდა და შარვლის ტოტი ცალკე, მერე კიდევ შარვლის

ერთი ტოტი მეორეზე მოკლე გამოვიდა... ვანა შეიძლება ტანსამოსის აეთენიაროდ შეეყრება?

გამგე—ამხანაგო, როდესაც ყოილუბობდით რატომ მაშინ არ გასინჯეთ რიგინად?

ვანო—დაიარღვა. ძირი ცალკე წავიდა და პირი ცალკე... აღარ შეისვლება ამ კომპარტივებში. მოგაჩვენებენ დამაშალს, გაფუჭებულ საქონელს. ჩვენ-კი წლებზე ფესხ ვიდგამთ, რათა, რაც შეიძლება მეტი დოვლათი შევმართო სოციალისტურ მშენებლობას.

გიგო—ეპ, ძეო, ასეა...
გამგე—ამხანაგებო, საქმე იმაშია, რომ ამ საქონელს ჩვენ დამზადებულს ვიდებთ ფაბრიკებიდან. საქონლის უფარგისობაში ფაბრიკა დაწმუნავე და აა ჩვენ.

ვანო—მერე რად იღებთ ფაბრიკიდან უფარგის საქონელს? რატომ უკან აბ უბრუნებთ, თუ უფარგისი გამოდგება?

გამგე—თუ შევამწევეთ, რომ უფარგისა, ცხადია, უბრუნებთ, მაგრამ ზოგჯერ ვერ ვაშწევეთ და ასეთ არასაიმოვნო ამბავს მოწმენი ვართ.

ვანო—ერთი ეს მითხარით, ბევრს უბრუნებთ ფაბრიკებს უფარგის საქონელს?

გამგე—საბუნებროდ უფარგისი საგარეობი პროცენტია ხოლმე და უბრუნებთ. ზოგჯერ პირდაპირ გასაკვირს ვარ. ნუ თუ ასე უსურადღებოდ მუშაობენ ჩვენი მუშები, რომ ასეთი უფარგისი პროდუქცია გამოდის?

გიგო—ცობლით უნდა დაგლოჯოს მუშა. რამდელიც ასე უსურადღებოდ ექცევა მუშობას და უფარგის პროდუქციას გეძალდეს.

ვანო—ასეთი მუშები ვეარცხვენენ ყველან. ჩვენ წლებზე ფესხ ვიდგამთ, რათა რაც შეიძლება მეტი დოვლათი შევმართო სოციალისტურ მშენებლობას და ისინი-კი პირდაპირ მანებლობის გზაზე დგანან.

გამგე—ამხანაგებო, მე გამოვიციელები ამ უფარგის საქონელს.

გიგო—ცხადია, უნდა გამოვიცვალოთ...

გამგე—...მაგრამ არა დღეს, რადგან გამგეობას უნდა შეეციოთხო. გამგეობა ფაბრიკას მოსთხოვს ამ უფარგის საქონლის ღირებულების ანაზღაურებას და მიიღებთ უკვე კარ-

გი ღირსების ტანსაცმელს და ფესხაცველს. ,

გიგო—ფაბრიკა რომ უარზე გეს?

გამგე—არ დადგება უარზე, რადგან ნათლად არის გამოარკვეული პროდუქციის უფარგისობა.

ვანო—რამდენ ხანს მოუნდებთ ამ საკითხის გამოარკვევას?

გამგე—დანამდვილებით ვერ გეტყვი... ასე, სამ-ოთხ დღეში... შეიძლება მეტიც.

გიგო—ეკო, არ შეიძლება მალე მოგვარდეს საკითხი. ფული დამისარჯავს და მინდა ტანსამოსი მეცას.

ვანო—მეც მეჩქარება, ამხანაგო, ძველი ფესხაცველები სრულებით აღარ მივარება.

გამგე—ამაზე ადრე ვერ დავტორლებით.

გიგო—ფუი...
გამგე—ეს ფესხაცველი, მაშასადამე, თქვენ იყიდთ ერთი კვირის წინეთ სამჯერ მეტი არა გცმიათ, არა?

ვანო—პო...
გამგე—თქვენი გვარი, სახელი, სად მუშაობთ?

ვანო—ვანო კურდღელაშვილი, მუშა, საზოგადოება „მკერავის“ პირველი ფაბრიკა.

გამგე—თქვენი?
გიგო—გიგო ბოჭორიძე, მუშა, ტყავტრესტის ფესხაცველების მეორე ფაბრიკა.

გამგე—მოიცათ, მოიცათ... ეს ფესხაცველები ვისი დამზადებულა?... ტყავტრესტის ფაბრიკა ნომერი მეორე... ეს ტანსაცმელი?... საზოგადოება „მკერავის“ ფაბრიკა ნომერი პირველი... ეკე...

ვანო—ბიჟოს... (გიგოს) მამ ეს ფესხაცველი თქვენი ფაბრიკის დამზადებულა?

გიგო—ფუი... ეგრეა მგონი... ეს პიდეჯი და შარვალი კი თქვენი ფაბრიკის?
ვანო—ეგრე გამოიღეს... ფუი...
გამგე—ხე, ხე, ხე!... ასეთ დოვლათს მატებთ სოციალისტურ მშენებლობას?... (გიგო და ვანო წაადგებიან ხელს ტანსაცმელს და ფესხაცველს და დარცხვენელი მიდიან).

ფარდა.

გ. ბუხნიკაშვილი.

სტყიან-

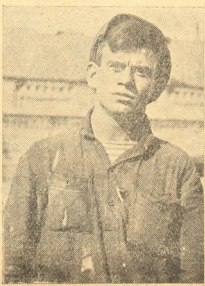
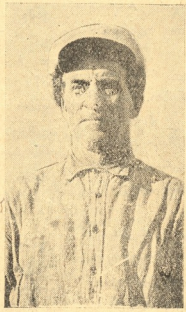
ლიბუნი

გუანებლოვის

ენტუზიასტები

მთვინავე

ღამგვრელი

მეთაურის საუბარი ახალწევულებთან

როგორ იარაღდებოდა ხალხი 1905 წელს

შვიარაღებულ აჯანყების საქმე ცხრას ხუთ წელს ბოლშევიკურმა რეჟიმმა ატოვალ საციობით დსეა და მესამე პარტიულ ყრილობაზე საჭარისად გააშუქა და შესაფერი რევიოლუციად გამოიტანა. მენშევიკები შვიარაღებულ აჯანყების ურყოფდენ, ამის ისინი ანაოვიზს უწოდებდენ. მათი აზრით რევიოლუციო სტიქიური მოვლენაა, რომ მს თივის გზა აქვს და რადგან შვიარაღებული აჯანყების ერთადროულად მოწყობა შეუძლებელია, ამიტომ მისთვის მზადებას, პრეპარანდა-აიტაკის გაწევის, სასენებით გაფრბოდენ. მენშევიკები ურპყოფდენ არა მარტო შვიარაღებული აჯანყების შესაძლებლობას, არამედ გაფიცვის შეგნებლად დანიშნვას და მის ხელმძღვანელობასაც. ჩვენ გიკით, რომ რევიოლუციის შეგნდლობამ შეშვედში სასტიკით დაამარტვა მათი ტაქტიკა.

ბოლშევიკები მუშათა კლასს საყოველთაო გაფიცვისა და შვიარაღებულ აჯანყებისკენ მოუწოდებდენ. ესაყოველთაო გაფიცვა განდებდა ერთი იარაღთგანი შვიარაღებულ აჯანყებას და მის ეჭმება პოლიტიკური პარტიის საუკეთესო იარაღი! ასე ამბობდენ ბოლშევიკები.

ბოლშევიკების რწმუნე შვიარაღებულ აჯანყება მუშებთან ერთად ბრძოლის ელზე გამოიყვანდა გლეხობას და ხელისუფლებს. პრევიტარობის მოპოვებო ამ ბრძოლაში გლეხობა უსათუოდ განდებოდა, ამიტომ შვიარაღებული აჯანყება უნდა შვიარაღებული ყოველთაო აჯანყებულ მოძრაობის შეგნე მომეტანა.

მესამე ყრილობაზე მიღებულ რევიოლუციონარ მსეა ნათქვამი: ...რუსეთის სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტიის მესამე ყრილობა, იღიარებს რომ პრევიტარობის

...არა ხატულად მოწყობის ამოცანა თვითმპყრობელობასთან ბრძოლის დროს — არის შვიარაღებული აჯანყება და ერთად ერთი მთავარი და ვადუღებელი ამოცანა პარტიის თანამდებოვე რევიოლუციონარ მომენტში..."

ბოლშევიკები მუშაობდენ მიღებულ რევიოლუციის თანახმად და ცხოვრებაშიც ატარებდენ მას. ხოლო მენშევიკები გაფრბოდენ ამას, მაგრამ რევიოლუციის მსგელობის პარობები მათაც აიძულებდა შვიარაღებისთვის ხელი მოეკიდათ.

ჩვენ გიკით, რომ ჩვენში პრევიტარობის ბრძოლის მზარში ამოუდგა სოფლის მუშა-ღლეკაცობა, რომელმაც თავისი აჯანყული მოძრაობა ცხრას ხუთ წელს, იმ ზომამდე მიიყვანა, რომ ზმირად მათი გამოსულა შვიარაღებულ აჯანყებით თავდებოდა. მანში საქართველოს ყოველ კუთხეში დაარსებული იყო წითელი რაზმი. ჩვენ გვინდა მოკლე წერილი მოვიყვანოთ ფაქტები იმის შესახებ, თუ როგორ იარაღდებოდა ხალხი 1905 წელს. გლეხების მოძრაობამ ცხრასხუთე წელს გურიიში მწყობრი ორგანიზაციული ფორმა მიიღო და მალე გაუქმა მთარაობის დიქსებულებებისთვის იომ ისინი აზარ მოქმედებდენ. ხალხმა თვით შექნა საყოფარო ორგანოები. თითქმის განხორციელებული იყო ხალხის საყოველთაო შვიარაღება. პირველად გურიისი იყო, რომ სოც. დემოკრ. კომიტეტის გაველი ქვეშ ხალხმა დაარსა წითელი რაზმი.

გადაცხები და ენერგიულად შეუდგა გლეხობა პოლიციის იარაღის აყვას და თვითშეიარაღებას. გურიიში იარაღის საკეთებელი ქარხანაც იყო მოწყობილი. დიდი იყო გადატყება შვიარაღების მიზნით. საქმეში იყო ხუთი ექვსი ბერდინიანი რაზმული, რომ

თავს დასმოდენ ჩაფრების საგუშვგოს და განხეიარაღებით ისინი. ასეთი განიარაღება შემოღებებოდა იყო პოკტიკაში საჭაროვდელს ყოველ კუთხეში. ყოველი ახალგაზრდა გლეხი ცდილობდა თოვი ეშოვა და რაზმში ჩაწერილობოდა.

დ. ჩხატარაში 16 სექტემბერს თავდასხმა მოახდინეს ბოჭალის სამმაროვლოზე. წითელს ცხრა ვინტუცია, ორი რევიოლვერი და პოკუს ცხრა დარაჯი. თვით ბოჭალელი და ორი დარაჯი ტყვეთ წაიყვანეს. ოზურგეთის მარხის უფროსი ლახარენკო 120 კახაეთი, ჩხატარაისაყენ გაემართა. როცა ხალხმა კახაეების ვალაშქრება ვაიკო, მთელი გურია მუხინია. შეიქნა ზარების რეკა და ხალხმა თავიშეშო იწყო. მოითხოვდენ კახაეებზე თავდასხმას და მათ განიარაღებას. როცა ლახარენკო კახაეებით უკან ბრუნდებოდა, მსაჯარაობის ჩაუსადრენე და სრულა უწყეს. ხალხი უაზრავი იყო, მაგრამ მათში შეიარაღებულ მხოლოდ 60-მდე თუ იქნებოდა. დანარჩენები შვიარაღებული იყო ცუდით, წულდით, ხანჯლებით, თოხებით და სს. კახაეების მხრიდან ამ ბრძოლაში მიკლულ იქნა ათი მასტურნი. დაჭრილთა რიცხვი იყო 14-მდე ათობოდა. დანარჩენები გაიტყენ და თავს უშვედენ. ხოლო შურისძიების მიზნით, მათ ასამდე საბოლოო გადასწეეს მსალობლად შედებოვ სოფლებში.

მათივე მუშების რევიოლუციონარული სოციალდემოკრატიული წესი უხალხოდ წერილობლად ავიდა და შვიარაღებულ აჯანყებაში გადავიდა. სამხტრო ვებერნარობის პარტია, მწყობლიო მეთვის მოდილიმამიი კაცკასიაშესაკით სურათის გადმოყვეტეს მათომის მუშების შვიარაღების შესახებ. *)

*) იმ ცენტრატკების მსალები.

„თქმენ ბრწყინებულებას ვაგზობას— ამც იქვე პატარა და პატარა შესავალს შემდეგ ჩაიხვეწილია— 1) დამს პარველ სათაზე საბოცა შიარაღებულმა „ტრუბერებმა“ გაქურდეს პოლიციის სამსარეოლოს (ციხისა-ზე, სილიანე წილეს ათი თოგე, რამდენიმე რეკლამა და განხეხა, 2) დამთ ათა-ხეობითი კაცობაზე შემდგარი შიარაღებულ-თა გვგუთ შევიდევინება და მოქალაქეთა ბი-ნებში და ართვედა მათ იარაღს, წინააღმი-დე შემოხვედევინა სიცილით ემტერებოდა. 3) რიკინი გზის სადგურთა გარშემორტყმული იყო შიარაღებულ აჯანყებულებით. ენა-კაპიტანს უნტერ-ოფიცრებმა წინააღმდეგე-ბის გაუფლტო ჩაბადარს 19 სახანრო რე-კლამით სხვადასხვა სისტემას, 3 სახანგლო, 13 გადასურბო ბერდანა და 113 მხალი, 4) რიკინი ასეთი აჯანყებულ გვგუთებთან ვა-ცად სასწიველ მიმავალ ლაბრის პოლიცე-სკაცას ყაზაბიტების ახლო და დაუწყო მას სროლა. სროლა ვაგრძელდა და მის დასაბე-რებულ გამოკვიდენ მისი აზნაბედი კაზაბე-ვი. 5) მეთრ ასეთივე გვგუთეს სროლა და-უწყო ხერსონის პოლიცე ჯარისკაცთა, რომ-ლებუც ყაზაბის ახლო იდგენ, 6) რიკინი ახ-ლოდ ამსაროლეს ბოშა, რომლის აფეთქების დამს ვაიჭრა ხერსონის პოლიცე პრაპორშ-ჩიკი ურდელიც და ამავე პოლიცეს მათ ვაჯარის კაჯ. 7) მარინეს ბროსაბეკეზე, ხერსის მა-ზარში, სვიატობოლკ-მარისკის, მიხაილოვის და სხვა ექვტეს, ერთდროულად, თითქო ნ.წ.მ.სა 1911 წელს ამათოთ იქნა პარაკაბები, რომლის რიკინი ნაწილო მამივე დავებენ ი-თვე შიარაღებულ ხალხით, რომლებიც ეს-როლებდნ მათ საწინააღმდეგოთ გამოწყველ ჯარს...“

შემდეგ გუბერნატორი ჩამოთოლის ხალხის რეკლამითიონურ გამოსვლებს და მოით-ხოვის სასული წესების შემოღებას.

ვადავიდეთ სხვა მარტებზე, თუ რამდენი ძლიერი, ხშირი და ენერგიული იყო საბო-ლილო დარჯათა და პოლიციის მოხელეთა განაიარაგების ამავე, მოვიგვიანთ მაგალითი ზუგ. მართის რეკლამითიონურ ცხოვრეი-ბეს. ეს ცნობები თამბოქრათა ზუღდილითა საქმის საბრალდებლო ოქმში, რომლის დე-დად იმყოფება ცენტრ-არქივის საბუთებში —სამსტაროი—სარევილიციო არქივი — სასწიე თბილისის სამსარეოლოს პალატასა, ზუღდილის საბრალდებლო ოქმში— 2) დე-კემბრია, 1905 წელს, იქ საათზე, ზოფის ახ-ლო ახტად ხშირი სროლა და ამავე დროს პოლიციის შენობაში შევიდა სამი ადვოკა-ტობიცი მესტორები, რომელთაც განსტანბეს ბოგუტს რომ ისინი მსსული არაან სსეც-ადენ. იარა. მემბროლი რაშმის საბელიო, რაზა მან ვადასკეს მათ სამსარეოლოში მოვიდო-იანოლი. ბოქალუმბ უსასება, რომ ამის ზუსტებზე უნდა შეითვისონ მართის უფროსი რა-თისათვის საქითარა სამი საათი დრო. ვეგ-არა ბრანა ამას არ დედუდა და ძლით ვა-ნაარადა პოლიციელები.

5 დეკემბერს, 1905 წელს, პირველ საათზე ქ. ოსტრეაში შიარაღებულმა ბრბომ აღ-ცა შემარაგდა ამიერ-კავკასიის პოლიციის აფერებს და ავჭარა მათ იარაღი ბრბომ მდგომ ყოაულმა, შევიდეს შენობაში, რომა მოა-წყობილებას, რომელსაც ხელში ღიშმა ექი-ოა, —წინააღმდეგა მისცა ჩაფხუბს წინააღმდე-გობის გაუწყლებლი ჩაებარებით მათ ენ-კარეულბებში შოფეი სახანრო იარაღი. რა-დენადაც ბრბომი ემტერებოდენ, ჩაფხუბს არ ვაგებოთ წინააღმდეგობის ვაგეცა და რა-ხ-მელებმა იყარეს მთელი იარაღი—44 ენტო-ცე და 3850 ვაჩხა.

6 დეკემბერს— 1905 წელს ვინარაღებულ იყვნთ თაყის ბინებზე უბნის ბოქალუმბი; ცხემი კვაოაკებელი და სოლომონ შენე-ღლია. კვაოახტელამ ვადასკეს სამი ოფეოლ-

ეო, სოლომონ შენეღლიამ სამი ბერდანა, 40 ვაჩხა და ექვსი რეკლამეტი.

6 დეკემბერს 6 საათზე ზუღდილშივე შეი-არაღებულ ბრბო მივდა ზუღდილის პოლი-ციის სამსარეოლოსთან და შევიდა რა შე-ნობაში, მოსიხივია იქ შოფე მწერებთან— პლ. სავაისი და მათე ფიოთის არქივის ვასა-დენ, სადაც იხსებოდა იარაღი. რიკინი იმით ეყოთის, რომ ვასალები არ აფეო, მანტ გა-ტებს კალბე, შევიდნენ ითაში და წიადეს დაიბანა— ბერანბით და რეკლამეტიც. ვა-შინჯეს ითაბებ— კიდეც ამავეს სამი ბერ-დანა და ისიც წიადეს.

7 დეკემბერს 12 საათზე ლაბით აჯანყებულ-ლი ხალხი შევიდა ზუღდილის მომიღებულ განყოფილებაში და იქიანდა წიადეს იარა-ღი—ბერანბებ და რეკლამეტიც, რომე-ლიც აქ იანებოდა, როგორც საბუთები.

7 დეკემბერს ლაბის 12 საათზე ბრბომ მი-ითხოვა სატრსლოში შესვლა, შევიდნენ რა ძალით, ზუღდილშივე ჩამოართვის ვა-სალები და გაუწყეს შეპყრობილებით, აფრე-ციე წიადეს ოთხი სახანრო რეკლამეტი.

29 დეკემბერს 1905 წელს ამახლიდენ ზუღდილის სამ ურეგულ მოიტანეს მავი ზედიე სახედავ-გარევიდენ მემობტორილი ზედიეარული სისტემის თოფები 300 ცალამ-დე...“

ითარღებოდა ხალხი საქართველოს ყო-ველ ეკონომი, ბოლო შიარაღებდა არსად ისე არ განვითარებულა და ისე ვარადა-ხასითი არ მოილია, როგორც შიარაღის მაზ-რამი, აქ მოქცეულია ისეთი მუშათა ცენტ-რი, როგორც ჭიათურა, ამავე დროს, არსად ისე ძლიერი არ ყოფილა ბოლშევიკური ორგანიზაცია, როგორც ჭიათურაში. ბოლ-შევიკური შიარაღის ორგანიზაცია დიდ ყუ-რადლებს აქცედა შიარაღებს და წიო-ე-ლი რაშმის მოწყობას. არ დარჩენილა სა-ბოლიციო სადარჯებო, რომ რაშმელებს აქ განვითარებულის იგი.

განაიარაღეს ჩხარის საბოლიციო სადაზა-ჯო, სადავლაც წიადეს რვა ენტოცეცა ვაჩხ-ბითი. განაიარაღეს თურქის და ყვილოის სა-ბოლიციო სადარჯებო და სხვა შიარაღე-ლი. ეკვილოის საბოლიციო სადარჯეოს განა-იარაღეს მუსხეს შორაბანს „რეპსობლიცის“ საბრალდებლო ოქმში (ცენტრ-არქივი) ვა-თხოვლობა... 4 დეკემბერს დილის 7 საათზე 500 ცალამდე ვემდარი, თოგებიც და ბო-მბეტიო შიარაღებულ ბრბო, სადარჯეოს და მესტორებიც, ბრბომ გამოსყო რამდენა-მე კაცი, რომელიც მიიდნენ ურადენეც ბო-ლიციისკენთან და წინააღმდეგ მისცეს ბო-ნიებით ვადაცა მათთვის მთელი იარაღი, რომელსაც სადარჯეოს განკარგულებში იყო, წინააღმდეგ შემხებევინა დამეტრე იარა-ღის მხარეებს, მასთან დამეტრეს რომ მართის უფროსი და ბოქალუბი—ორივე დაპატრე-ბული არანო...“

შემდეგ ბრბოს გამოსყო რამდენიმე კაცი, შევიდა სადარჯეოს შენობაში, ბეჭეტილი და-ხსიხიდა და რაც აქ იარაღი იდგა—66 ბერ-დანა და 2000 ვაჩხა—ვადაცა... ამის შემ-დეგ რეკლამითიონობი პოლიციის სამა-ხრო სამხარში. შენობისკენეც წავიდნენ და რა-დენადაც აქ ბრბენ არავითარი წინააღმდეგობა არ ვაგეციე, იწყეს შენობის განკარგულება. ვა-თხოვლის ფული, 18 ბერდანა, 16 სადაზო-რითი თოფი და სხვა იარაღი, რომელიც აქ იანბე-ზოდა, ენვაგერსად როგორც სხვადასხვა სა-ქმის დამაპატრებელი საბუთო... აქდენ ბრბო ვაქმართა ადვოკაობიცი საპატრებოლი. შე-ვიდვილი საპატრებოში და ერთი საყრდენი სამა პატრებოი ვაგაწიფიფულა...“

ციხიდან ბრბო ხაზინისკენ ვაფურთა, სა-დეცა განაიარაღეს აქ მდგარი დარაქობი და ნაფიცი მოაგრაჩემა... როცა ჭიათურის წიადელი რაშმელები,

როგორც ბოლშევიკების, ისე მუსხევიკე-ტის, ყვილოის ჩაიდენ და იქი მუსხევიკე-ტისიტიან სამხარეო სასულიციო ოქმის შესა-მა ალაო დაუფრებინათ და მალე ვადაწყ-ობეს და სარსულელები სასულიციო ყვირო-ბის და ხარაღელებში მდგარი ტენდენის პოლიცე ჯარისკაცების განაიარაგება. იმავე შორაბანს კარსტუბლიცის საბრალდებლო ოქმში შემდგენარათა ვადმოცუბული ტრე-ნინის პოლიცე ჯარისკაცების ითაღეს აყ-რა: „30 დამეტრეს, დასაბოლიტ 3—4 სა-ათზე, და მათე ყვილოში მოახდენეს შიარა-ღებული თაფდასები იქ მოვარე მე-77 კე-თით პოლიცე მე-12—ეუე კაცილის ვაჯარ-კაცებზე განაიარაგების მიზნით. ეს ახელი იკვდა რიკინის გზას და ხაზინის სრასის დროს დამეცა 7 ჯარისკაცი (ერთი სასუ-ცი-დელიო). ახელი განაიარაგეს. ამასთან აჯანყებულბმა ვაიტაცეს 57 თოფი (ენ-ტოცე) და სხვადასხვა ჭრებმა, რომელიც შეადგენდა როგორც ასოლის, ისე ვარს-კაცების საბოთრბა...“

ამავე დროს სადურ ბელგოვის (ხა-რაგოლის) კვითი, თაფ დავსანბ მე-77 ტრე-ნინის პოლიცე ახელი ვარის მე-11—ეუე კე-თით, რომელიც განაიარაგეს. შეტეცა აქ დროს მოაღეს შტაბ-კაბტრინ დავილიცი და დასტრეს სამი ვარსკაცი. დანაწირი ვარსკაციები ტყვე წიადევინა...“

ამანარა რაშმელებს ხელი იდგენ 120 ენტოცეცა და რამდენიმე ათასი ვაჩხა.

აქ ვეცდენ, საქართველოს ყოველ ქ-თებში იარაღებოდა ხალხი.

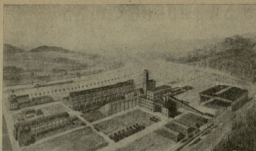
ამავე დროს არ უნდა დაიფიქროთ რომ იარაღებოდა მოწინააღმდეგე მათაც; აქ ვადვოლიდა, ვარის მაზრამს მავი რაშმა შევიდნენ შესახებ—სათი ცნობა იყო მა-შინდელ ვაგებულებში მოთავსებულნი: „ქარბ-ევილ თაფდა-ზანაბრებსა მოუკრებია ადვი-ლობიბრად უსაქითი მოხეტრელი ხუნბუ-ლები და ვაგებულებია ცენტრ-არქივებოლი თაფ-და-ამართია დღეობა 700 კაცივანდ შევიდა-ნი, რომელსაც ბოლშევის უნივერსიტრში ტრეს დამოაგრებელი ბრბო წ. აბდულელა-შვილი, ეს ვაგებულები ოფიციე მოართობი ხელში შეშენილა ბრბოს თანხლებით დარ-ჩის ქარბოლი სოფელში და მისის ხარის სკეცს ადვოკაობიცი შემოღობდა მესტორე-ლებს აქ ბრბოს სახელად მჭივარების მა-ხროს თაფდა-ზანაბრთა ურთიერთ დამბარებს საზოგადოება...“ (მოგ. № 17).

რეკლამითიონური სოფის ვეციების ვა-ლიობებთან და ვაქმობის მთელი წიადელი რა-შმის შექმნამ, შენეღეს ეს მავი რაშმა მოსა-და ამანარა შიარაღებულ ვეციბებს ხში-რად ურდებოდა შეტეცაში მთავრობის ვა-რებთან.

მოსხევის რეკლამითიონური განმოსე-ლა ხშირელებოდა და ვიარაღებს ადარ ვაყვინდენ ამისთვის ვარი. რომ სიტყვა არ ვაგვირტრებულეს, აქ მოვიგვიანთ მთავრობის მოხსენებლად ერთ ადვოკატ—... მაცქს მთელი ვაქმობით, რომ ვარის მართის უფ-როსი ბერბ მიღებულნი ცნობების თანხადენ 250 კაცივანდ შიარაღებულბმა ბრბომ განა-იარაღა ცენტრის სადარჯეო 10 დარაქო-საყენ ენტოცეცა. კაზაბეც მართის ცოტაა და რაც არის, ამისთვის მისე ადვოკაბში, სადავლაც ამითი მოხდენ არ შიოდება. ვა-ეციცა სოლია, მავიგომარბოა შევავე. მოსა-ხრობის იარაღებმა... ამ, ასე ლაგობობო-არბო მოვიკებელი მაშინდელი მავიარაგობა სოფელად, ერთ-ერთი მთავრობის მოხსენება-ში.

მარტებთან თბილისში იჭერებოდენ ვა-როსი დამბარებს, მავრამ თხეცის თეთი იყო რეკლამითიონური ალბი მესტორი და მთა-ცრობა ეტრავდეს ხუნბოდა... ახლოვებო-და და დამეტრე...“

დ. სულიშვილი.

ზესტაუმონი. ფორ-მარკინჯის ქარხანა

ჯანსაღი მკურნალები

2644300

საგარეო საქმეთა მდივანი გიორგი ბერიძე საქართველოს მთელი სივრცის განხორციელებას დასთხოვდა დასაბუთებულ წერილს.

საგარეო საქმეთა მდივანი გიორგი ბერიძე საქართველოს მთელი სივრცის განხორციელებას დასთხოვდა დასაბუთებულ წერილს. საქართველოს მთელი სივრცის განხორციელებას დასთხოვდა დასაბუთებულ წერილს. საქართველოს მთელი სივრცის განხორციელებას დასთხოვდა დასაბუთებულ წერილს.

ქუთაისის ამონიზის ქარხანები

ნას კრესი ჩაქვამი

— ჩემი ამ ვაჭარებმა დამიწიეს... მათი მუშაობის შედეგად ჩემი მიწა უფრო ხარისხიანი გახდა... მათი მუშაობის შედეგად ჩემი მიწა უფრო ხარისხიანი გახდა.

— მათი მუშაობის შედეგად ჩემი მიწა უფრო ხარისხიანი გახდა... მათი მუშაობის შედეგად ჩემი მიწა უფრო ხარისხიანი გახდა.

— მათი მუშაობის შედეგად ჩემი მიწა უფრო ხარისხიანი გახდა... მათი მუშაობის შედეგად ჩემი მიწა უფრო ხარისხიანი გახდა.

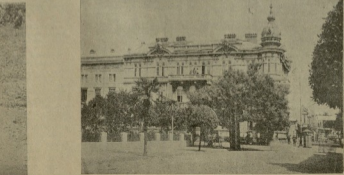
ბათუმი. პარკისპირის შენობა

მეფრინველების სახეობა

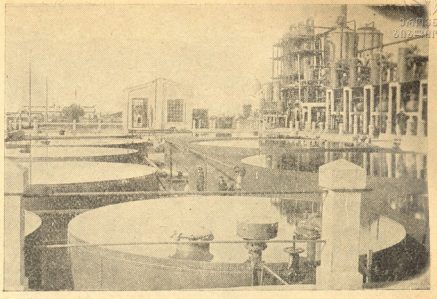
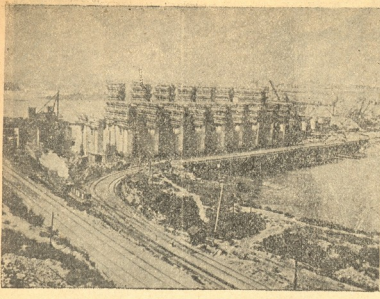
უფრინოს მათობის ატონი

ბათუმი. აქაჩაძის ცაყის კომპარატის შენობა

საქართველოს
საგარეო საქმეთა
მდივანი

დასაბუთებულ წერილს... საქართველოს მთელი სივრცის განხორციელებას დასთხოვდა დასაბუთებულ წერილს.

„დენგროსტროი“

ბაიომი. „მანიონსტროი“-ს სამუშაოები

შპო ძალის ქარხანა ღებულობს ახალ ძალებს, მაგრამ მათი აღზრდა, გაორჯუნივა შიო ხელიდან, შედარებით რთული პროცესია და სერიოზულობას მოითხოვს. მუშათა კარიერაში პირველი მთლიანი 167 ახალი მუშა, მაგრამ ამავე თვეში 137 უცხოელ მუშა, აქ მთელი ნასყიდი ახასსენელი სამუშაო ქარხნისთვის.

— სოციალისტური შერეულობისათვის საჭიროა მომზადებული მუშები დღეს ერთი მივიღებ შეფერული სოფლიდან მოსულს, გასწავლი მანქანის მართვას, მაგრამ მეორე დღეს ის სხვაგან მართავს. ამხე ქარხნის დირექციამ უნდა მიიღოს ზომები, შევიტყუებინა ამხანაგები მათთვის და დამარჯვებამ მივლეს წარმოების სივრცითი გატაცებული მუშა უფრო ენერგიული და დაუზარებელი, ვინც გუშინ მისული ვაკე.

შობის წინათ გვიმს ახმადაც კუბარძე, დაპირული წინდუნი ზიანებს მოხდავს. შლის გვიმს და ... ზოლოს მამში რაკ მტკიცებინა დღეს.

— უნდა გვიყარდეს თითოეული მანქანა, იპალი და მთელი ქარხანაც ისე შევიყარებ, დებათ, რომ ეილარ გაიკვივით მას თქვენ სიცოცხლეში. ეს განზრთის საბჭოთა წარმოების, ჩვენმა ცხმა შეისრულა გვეგა. საბირო ცხმა კი ვერა, ეს წარმოების ჩამორჩენა...

თავისებური კლითი გაიფორმა კიდევ სო სიამ. „გვიყარდეთ მანქანა“ ეს მისი ლოზუნგია. მას ათობლობდა იტყვის ყოველ საბჭოში, როგორც საკითხი მანქანებზე. 35 წელს ის მთელი არტებით გადავიტყვა წარმოების. ჩამარა ინფლუტრალითა სტლი. სო სია, როგორც მართლაც შეყარა და იტყვას ისე, როგორც ეს ვერცხლებულ რომანტიკულ მოსტლი, არამდე, არამდე, როგორც ამს მოითხოვს მანქანისადმი დახლოებით. გამოვიყენებ მისი წარმოების გაუმჯობესებისათვის, რომელიც მამართლია მუშათა კლასის ყოველდღიურმადავის.

დირექციამ მანქანები შესყავალი სოსია საბჭოების ავილი რეკლამურმა საბჭოებთან ხარხამ დიეტარა. მანქანებზე „სუყვარულს“ პროდუქტს ექითათი ახალი მანქანებზე გადავლივ. დარგებმა ნაწიგონს მანქანა ეს ხომ წარმოების მეტ საბჭოებისა მს... დირექციამ თაბორითაბირო ამფურგებს მას და მას ეს უტყობისა ძელსენა...—დადასწავლია სოსიამ, გულში გატარებული ვარა აბიოსთვის ვარაზარბინა.

— სასსსს!
— მრმმმ!

„მეინფორმირე ნელა მანქანები და გაჩერდენი. ტრანსპორტს ვაგონსმეტი დირექტორ-საკეტო. ქარხნის ძარღვებში სოსიას უნდა შეწყვეტოს. არტობრებში უნდა უტყობი სარბო დასვლდება ვაზარ შეტარა. მანქანა დღეიდების სრიალი. დადებდა მანქანების ხმა კა

გირბინანმა საათშიც მამინ იდრგია. ხმა გააძილა და 2 საათი და 30 წამი უჩვენა. ქარხანაში მანქანების გამაგრებულობა ხმაში საყვირის მიქარებდა ქარხნის თაქე გადაატარა. მუშებმა ის შოლოდ მამინ გაიციეს, როცა დინამო მუშის ფეცქია შეჩერია.

ქარხნის ეტო მუშები გაიციეს. საშურსხაო და დამაბრახებელ ცეხებიდან გამოსვლენა საშურსხის გზით გასწავს.

განვირო ფართობს წიფლის მორებით ეკარბილიყა. ჩარხის წყლიდან შარამდე უკარა მხსილია მორები. წიფლის ტუქე მისცა უხვი მასალა საყვირს. ბაქურიანი-ბორჯომი-ახალციხე-დინამო ეზიხდება მურჩის ფართო-კეხიდან ძვირფასის სელფონის და აფერებ ქარხნის შვირო კუქს.

ბაქურიანის აგაიკიდან ფაფაყარილი მოეჭინება პატარა რთობულებალი. დატვირთული რორხე მისიარბების ხეგლებს და ლოკომოტივის კივილი იპარბება ფეცქის ნაძებებს, და წილის ამწოვლი ტვირბების, დაფარული მუშების. ლიანდები ეკავაძებმა, ეტეგა მისი კალთებს და აქონსტრუქციული შოლოდ იხვიეს საყარე ქარხნის ეზოსენ.

მოექცე მისი დინამო. მოექცე ახალი ამბები.

მეჭრის ფართიკა აწვიდის მასალა სოციალისტურ მრეწობლობის ახალ ამონებრბლობისათვის!

მუშობობობი № 3804 ქრბინა შვიკა ლეკია უბნში. იტყვი ვარა შუშის ქარხანა და საყარე ქარხნის სენფორის ძიებიკი დაწყებულა.

გამაზის შედვიე ქარხნის ეზოსხე ვაგონს-გაგონავა და მთლიანდებ მუშებმა იტყვი-და მთლიანდ, ლაქათიანი სოციალისტურ სტრუქტურებშიდავის, მამავალი ვაგონები გამოსვლენენ მათიკუბებში დიუნეს მინევიდის.

დავიტყვი „დინამისტრაციას“!

— გაიკვივდი!
— ახალი რა არამს!
კარბებლობს თითოეული და მშენებლის საბიო ბრუნდება ჩარკობისაკენ „მშენებ“ „ზა რია“-ს „პირდაპირ“ მისაღობით.

კულეს ხეობმართის, ნაშობადივის ხეო საათიკე მუშათა კლუბში შესვდება მუშისა დაგითიარბებული საწარმოო კონფერენციის.

ჯანსაღი მკურნალობა

პირველი სენსა მორა. მანქანებმა ნახეკარი საათი დაისვენა. სამიდან ისევ ახრალიდენი. ხელოვნური საყარე იტყვი ნენლი დასარბახებული მასლის რორხებით. ოფლადდავიწილი ტეკნი გამოვიტყობი ბრუნდება უცენ. ყვივითი საბე გავითობია, თითოდ შეეცვლილია და ახლა მუნეხ მიმეწურებინა საყარე, ბოლოს დაბარბახებულ ცენში შეუვიყენენ, გადიფურკლებინა მუშა ქალუნის ხელში, გაფხეტენ გვერდებს სტფთა პირიან ლითონის საყარეცხლით და კონცებთ შეყარული მგზავობას ულკივთ მთიარული ახალგაზრდა მუშა-ქალები—ლოკრბალითა-ანები. დატვირთული რორხებიდან იტყვიენბან ჩრდილოეთ-კავკასიისკენ კასრების შესაკვერლად.

პირველის საყარე ქარხანა პროდუქციას აწვიდს მეზობელ რესპუბლიკის ქარხანას, ხადეც მსევილებზე სწარმოების შოლოდ კასრების გამოშვება.

დავიტყვი მეორე წყება. მარბივება ცელმ სადღობის შეზღვევ კრე-პედი იტყვი შეყარვობა. ათვული ველოსიპედების დასრულებას ქრბინენ. საშუალოების შეზღვევ მუშებმა საბრბეს ოქვიდან ახალგაზრდებს საბურთაოში მოვიდინა აქეთ მიწოვლილი. ფეცქობის ხმა მუშის ამქმ ჩრდილ გადაავარტულ ხეგმა. ეელისიადის წარბაობა-ზარბეი მამორბები უაყულ კუბებში. კრბან-ზე მოიდან.

კლუბში შეგარბილი მუშების ვაზრას თამაშობენ. ახალგაზრდა მუშა ნელი სოციალისტური მუშათა კლუბში შესვლითა ახალგაზრდა მუშათა მუშობის უტყობი კაცს მოიარდენ უყვიდა, მაგრამ ჩვეულებრივი გაბაასება საყარე-ნიქია, რომ ჩვენ თამაშს უტყობდება მიეყავი.

ღამაშიან მთიარული კლუბის პარტიკა რეკლამებულად მდღეობი ხაზობი იტყვი.

არის თამაში: ვაზრაკის, დამინოს, ნარია.

მეზობრენ სოც. შეგარბილებზე.

განვირო ლოზუნგებიც ღიით გამოვიტყვი-ბიან.

პროფიონის საყარეობი პდლილია და აქვარული მუშები შედარებით უფრო გვერდობი გამოხედავის ეტყვიებინა, ვინცე კონცელი გადსურული ქალები. მათი სახე სხე ცოცხალი და მინდობის, როგორც მთიანებში მუშების მართებლობის დანახვა ხეველებში. შეტყობის სოფეხე და სტფთა პირიკი ვაგონები ვაგონები ნაშობიანა ვაგონებზე.

განხილვდა ნახეკარი კლიონების მამილი მუშების მარცხნივ სოფლი ახლად აგებულ მშენებლის საყარეს. მისი ძირის დიქოვული მშენობები ახალ სტრუქტურებში.

საკეტო ტრანსპორტის აგონსმეტი მუშათა საცხოვრებელი, ახლა აქ მშენებლის სადღებში მუშები სტყვიებენ. ამასვე ქვეითი მტყვიში ამსრეული ქოხებში იყენენ.

შინაგან სიამობებით ამბობს ქარხნის

არქეოლოგიური გათხრები სვანეთში

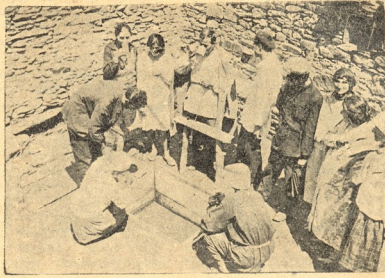

არავი შეცდომა ედიქტა, რომ ს. ივარის მიდამოებში მდინეულობების დამუშავება ასე ფართოდ იქნება დაყენებული, მაგრამ სხვა ადგილებში, სვანეთში, რომ ძველად მანდენი ნახულობდნენ და ამ მანდენის დასამუშავებელი ქაზნები არსებობდნენ, ამას შემდეგი ისტორიული ცნობები და მეცნიერების მიერ ჯერ სელმეხებებული, სვანეთში ამჟამად აღმოჩენილი საბუთები აშკარად ამტკიცებენ:

გამოჩენილი ბიზანტიელი გეოგრაფი სტრაბონი, სვანთა შორის, სწერს: „სვანები სტრაბონს კაცასიონის მწვერვალზედ დიოსკურის ზემოდ, ამ ქვეყნის მიის ნაკადულში აიწო ოქრო, რომელსაც იღებენ პარდახეტელები კასრებიითა და საწმისებით— ამის გამო, ალბათ, წარმოადგა თვით გაბმოცემა ოქროს წასმისის შესახებ“ და სტრ... ხოლო პლინიუსის თქმით, ტეგეტის მეფე სვანსტრისის მოგზაურობას კოლხეთში და აზონის მეთაურობით ავგონიების შემოსევის ერთი და იგივე ოქროსმეტელოვან ვერის ხელში ჩაგდება დევა საფუძვლად, ხოლო მისი მფლობელი კი იყვნენ „სვან-კოლხები“ და არა ტეგეტელ-კოლხები“ და სტრ. გარდა ამისა, პლინიუსი სწერს კიდევ: „ამობენ, რომ კოლხების მეფედ იყო საეთაჟი, აიტიოს შთამომავალი. ამან სვანთა ქვეყნიდან ბევრი ოქრო და ვერცხლი გამოიღო. სვანთა ხელობა ოქროს მანდენის დამუშავებთა. ამის გარდა, ეს ქვეყანა ცნობილია კიდევ ოქროს საწმისის ამით, აგრეთვე მოთხრობით შესახებ ოქროს კამაჩაფების, ვერცხლის კოჭაყებისა და სვეტებისა, რომელიც ამ მეფემ წაართვა ტეგეტის დარაოს სვანსტრისის“ და სტრ. *)

სამუშაოდ სვანეთი მუნიციპალური გერ კიდევ შეუსწავლელი და ამოუცვლელია და ამიტომაც ამ კუთხის ბევრი ისეთი ადგილები, სადაც მრავალი ჩვენი ძველი კულტურის, ხელოვნების და სიმღერის სასუქეთოსა ნამოთხია დამაჩხული, დღემდე ხელშეუხებელი და ბურუსში გახვეული რჩებიან და ამიტომაც არის, რომ სტრაბონისა და პლინიუსის ზემოხსენებული ძეგრფას ცნობები

*) ბატონიშვილი ვახუშტი. საქართველოს გეოგრაფია—გვ. 316 და 30. (შენიშვნა დახვეწილად).

კურორტი მიაში (სვანეთი). სამკურნალო წყარო

სვანეთის შესახებ, თითქმის ლეგენდარულ ანუ ზღაპრულ თქმულებათა მიხრობა სვანთის მცელევათ, მაგრამ დღეს კი მათ ფსიქი და დიდებს, ხინილან უკვე თავი იჩინა მრავალმა ცნობით ამის დასამტკიცებლად, რომ ამ ისტორიკოსებს ჩვენთვის უტყუარ ფაქტებზე დაყრდნობით ცნობები დატოვებითა, რასაც ნათილს ჰქვინენ სვანეთში კოველწილიურად ნახული ის ძველი ნაშთები, რომელთა მიხედვითაც ადვილად შეიძლება ითქვას, რომ როგორც გადმოცემის სტრაბონი, თვით გაბმოცემა ოქროს ეთაჟზე იყოს წარმომდგარი იმ მატელოვანი ტყავებისაგან, რომელთა საშეაღებთაც მთის ნაკადულებიდან სვანები ოქროს იღებდნენ და სტრ. ხოლო სვანთის მდინარეებს, რომ ერთ დროს მართლაც ოქროს ქეიში ჩამოჰქონიდა და მრავალნაირი მანქნულობების დამუშავება სვანეთში სწარმოებდა იმ დროს, ამის დასამტკიცებლად საბუთებმა, როგორც არის უკვე ნათქვამი, მოვალე იჩინა თავი.

ზემო-სვანეთში (ჩუხუხების საზოგადოებაში) მდინარე ნენსტრის (ქვიბრულის) ხეობაში მდებარე უღაბურ ტყეებით და ფოცენ-ნაქინართი დაზარულ ადგილას ქვია „შვიბურ“-ის კუთხე მე-10 საუკ. ეკუთვნის სვანეთის გულსტყობის, მერე თავად მტრახვის (კონსტანტინე) დაღუპულნიანს მერ 1857 წ.

22 ოქტ. ქუთაისის გუბერნატორის გავარინის მოქალაქე დაღუპულნიანს, ხოლო ამის შემდეგ ხაზინას.

ამ ადგილს შეაზღვეოვოს იმ დონეზე-ნორუსის მინერალური მომდინარე წყალი ნენსტრა, რომელსაც სვანები ქვიბრულის ცდა ხინი, ამ კუთხეში ძველად ხაზინა არ ცხოვრობდა, მაგრამ დაახლოებით 1890 წლიდან ჩუხუხებისა და შემდეგ დარის სახ. გლუნე-კაქობამ დაიწყო ამ ვახსახლებს, ტყეები-სვან ადგილობრივ გაქმნენ, ყარების გაკეთება და მიწის დამუშავება, რამაც მიკცა მათ სასურველი შედეგები და ამჟამად ეს კუთხე ნენსტრის მინერალური წყალით მდიდარს სოფელს. კოველწილიურად აქ ხენის დროს ყანებში, ხოლო ტყეებში მუშაობისა და მოგზაურობის დროს ადგილობრივი მკვიდრნი იხიბებოდნენ აუთუბელ ოქროს, ვერცხლის, თიხებრის ფულებს და ნივთებს, მანდენის დასამუშავებელ მწინების ნაწარგებს და იარაღებს, დამუშავებულს, დამხადებულსა და დაუნუშვებულ მასალებს და სტრ.

პირველად ხენის დროს აქ მიწაში ნახა ბლომად ოქროს ფულები ადგილობრივმა მკვიდრმა ნავლად ვიბლიანმა, მაგრამ აი ძვირფასი არქეოლოგიურ ნაშთებს, ფესის ეკუთვნიანობის გამო, ეს ურუ სვანი ისე მოცუდა, როგორც მამალი მარგილიტის მარკვილის და მალე ისინი ჩაუდგო ხელში მუქმად ზოგი სვანეთში მოგაჭერ სომებებს, ზოგი თათრებს და სტრ.

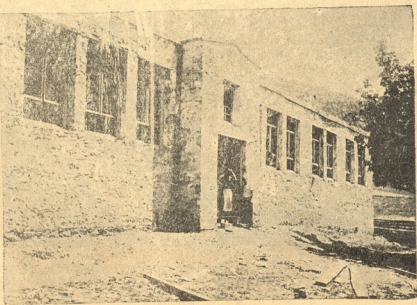
მას შემდეგ ასეთი ფულები ნახა ტყეში მუშაობის დროს. ს. მარსში ერთი დიდი ქვის ქვეშ მთორე სვანმა იგინე დედაბარინმა, მაგრამ იმანაც ასე უთავებლოდ გაფლანგა მალეს სამიდიტრ.

ეს ფულები იყო ვაკეფილი სამ კატეგორიად, ერთზე იყო დახატული ერთის მხრით რაში, რომელსაც ცისფრში ისარი ბეჭს გაყოლი, ხოლო მარჯვენა ფეხზე აბმოცენებული პურის მარკვილი. მთორე გვერდზე კი დახატულია კაცის თავი ეტლის გვირგვინით შემოკლილი (პონტიკაპეია).

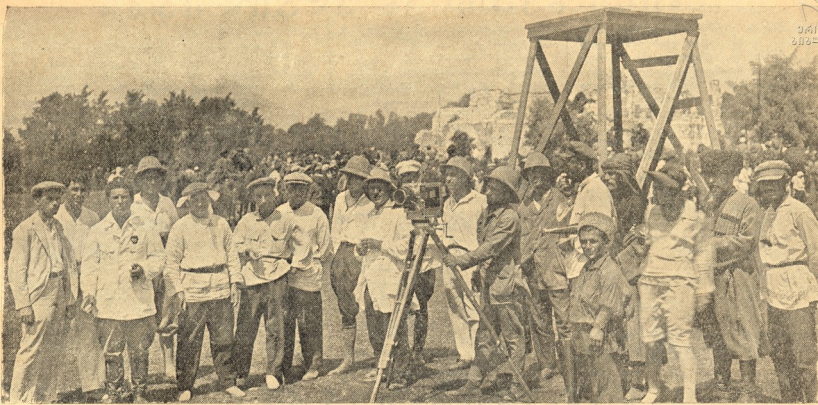
მთორე ფულზე ერთის მხრით არის დახატული აბმოცენებული მკედონელის თავი, ხოლო მთორე გვერდზე ანეგლოზის ქვეშ მტრანული წარწერა: „ალექსანდრ“.

მესამე ფულზე დახატულია: კაცი პურის მარკვილი ხელში. მთორე გვერდზე აქვს წარწერა „ქურა“.

როგორც ირკვევა, ზემოხსენებული ნავლად ვიბლიანი ნადირობის დროს, სადაღუ უღაბურ ტყეში სრულიად შემხებევი წაწ-

ახალი სკოლა სოფ. ლეუქამულში (სვანეთი)

ამ ზაფხულის განმავლობაში სახანერჩვის კინო-ექსპედიცია მუშაობდა აფხაზეთში მხატვრული ფილმის „დღი“-ს გადასაღებად (რეჟ. ღამით რკონდელი, ოპერატორი—დიშველი. სურათზე—მარცხნიდან მა-რჯენიე ამხ. ხითაროვი, მაქს მელიცი და სუხიშვილი მასიური სცენის გადაღების დროს.

ყდა თუჯრ ავითეუ ისეთ შინობას, რომლის შემწევაც ძნელია, ვინაიდან ის დაღარული ყოფილა მიწითა და ხავსით სიძველის ცაში. ამ შერნობაში მას უნდა ენახა ბევრა ოჭროს ფული, ოჭროს სკამი, ბევრი სხვადასხვა ოჭროს იაოლები, ნივთები, ოჭროს ფერი და ამიტომაც ის ცელესით მიულია. ის ოჭროს ფულები, რომლებიც მას ჰქონდა, უნდა ყოფილიყვნენ—ზოგი მიწეში ნახული, ზოგიც ამ „ეკლესიიდან“ გამოტანილი.

ამის შემდეგ არ ვასულა ერთი თვე და მას დაახლოვ კოლა-შვილი, ცხენი, ხარა, ძროხა და სხვა პირუტყვი. სენამა ასეთი უტყუარების მიუფერება და მძიმეი დასჯა მიიწერა „ეკლესიიდან“ ნივთებისა და ფულების გამოტანის და რომ ასეთი ღვთის გაუჭრომისა და რისხვისაგან მას თავი დაეჭწია, ყველა ეს ნივთები (რაც ვაიციდელი არ ჰქონდა) აცლესას დაუბრუნა, ხოლო ჩაღწელი (კოვების მოსაწაიბებლად და ღვთის გულის მოსაგებლად მან აღთქვა ღმერთს ყოველწლიურად ოთხი ხარის მსხვერპლად შეწირვა. ამის შემდეგ სენამა თავისი საიდუმლო არავის გაუხიზარა—ასე ჩავიდა საფაფეში.

1910 წელს ჰეობრეში, სოფელ მარტში, ხვის დროს, მიწის ქვეშ აღმოაჩინეს გულ-ხემაში ოჭროს შერნობა, რომელიც საეკლესიო სხვადასხვა ღვთისმშობლის ჩაქუჩებით მაკრატლები, იარაღი და სხვა ნივთებით. სხვათა შორის ამ შერნობაში ნახეს ავითეუი ლეკერი და კან მიმწევაირი პურის სურბაბი*) ხოლო იმის ახლო-მახლო მდებარე ადგილებში ყოველწლიურად ადგილობრივი მკვლდნი მუშაობის დროს ნახულბინდენ ბევრ სხვადასხვა ბრინჯაოს, ოჭროსა და ვერცხლის ნივთებს, იარაღებს, მიწებს და ჩამოსახმელ დაწმარებულ ოჭროს ფურცლებს, რომლებსა-სადაც ადგილობრივი მკვლდები მიეკუდები აკეთებდნენ.

*) სენების ასხინი, ძველათ პურის მზრავი რომ არ წახდნენდათ, გახურებულ ქვაბებში პურის ხრიაბლას ყრიდენ, კანს მოსწყევდენ და ოთხი ინახავდენ.

1913 წელს ამ ადგილიდან სამი ვერსის მანძილზე სალიბე ქალღანმა ნახა ბევრი ნივთები და მათ შორის ვერცხლის ფული, რომელზედაც ეხატა თევზი აოწივის ბრჭყალი ში და სხე. ხოლო მთორე სენამა ხარის პატარა ოჭროს თავი. ასეთმა საყურადღებო მოვლენებმა ჩემში გააღვიძეს სურვილი პირადად შენახა და დამთავალიერებინა ეს არქეოლოგიური კოხები. ადგილობრივად გაეცნობილი ყველა საბუთების და ამიტომ წვაიციი სოფ. ჰეობრეში, სადაც საეკლესიო დაეცრებამთ თვალწინ ვაღამიშოლა შემდეგ სურათი: მდ. ჰეობრედსა ხეობაში არის მოთავსებული ზემოხსენებული სოფელი ჰეობრე, რომელსაც ის მდინარე შუაზე ჰყოფს. მის მარცხენა ნაპირზე სოფ. მარბის ჩადრილიეთით ტყის ფერდოში არის აღმართული ერთი მცალი, მიწითა და ევებერთულა ხეებით დაფარული, მათ ფესვებს ქვეშ აღმოჩნდა შერნობის ნივრებიები, სადაც ერთ დროს, როგორც ვერწმუნდებით, წარმოებდა სხვადასხვა ნივრების დამუშავება და მისგან სხვადასხვა მდითებისა, ოჭროსა და ვერცხლის ფულების გაეკეთება.

ამ ნივრებიების გარშემო ჩაღვლულია მიწაში ჰეობრე, რომლებიც სილით არიან ამოვლენილი. მის საზნარებით მდებარე ტყე რამოდენიმე ვერსის მანძილზე დაფარულია ნაწიკოვითი ანუ ნამქუდურიო (სენდრე — შხი). ამ თიხის ნივრების ნახტებით, რომელსაც ძველ დროში სამეფლებში საბერაგების თავებულად ჰმარობდნენ. ამ მილებში გაეცნობილია ნაყიდურა, რის გათვლით ისინი ტყუბა საქმისთვის უფავისი ხდებოდენ და ტყეში ჰყრიდნენ.

ამ ნივრებიების აღმოსავლეთით აღმოჩნდა იმა იგ. დეგრაინის მიერის ფულები, რომლებზედაც ღვთის იყო ლაპარაკი. მის ჩრდილოეთით ტყეში 12-მდე დიდი ტყის რიღენები (ქვასანაყები). საზნარითი სალიბე ქალღანის მიერ ნააყინი ფული, სხვა ნივრები და აგრეთვე ის ზემოხსენებული 1910 წ. ს. მარტში მიწის ქვეშ მუშაობის დროს აღ-

მოჩენილი შერნობის ნივრებიები, სადაც ბევრი ნივთები იყო:

ხოლო მდინარის მარჯვენა ნაპირზე სოფ. ჰეობრეში მკვლდების მიერ ნივრების ყურთან არის მიწითა და ტყით დაფარული, ჯერ ხელუხლებული შერნობის ნივრებიები (შალ-ლობი). ამ ნივრებიების დასავლეთით ერთი ვერსის მანძილზე აღმოჩნდნენ პირველად ზემოხსენებული ნივრად ევბირიანის მიერის ოჭროს ფულები, რომლებზედაც ზევით გვკნან და ნაპარაკი და აგრეთვე ერთი შერნობის ნივრებიები და სხვა.)*

აი ყველა ეს ნივრებიები ჯერ-ჯერობით ხელუხლებული არიან; მაგრამ მათ გარშემო ასტებული საენები, როგორც დაგინებათ, აშკარად მოშობნად და ნათლად გავიკრეცენ, რომ ჩვენ ვვაქვს საქმე ამ დიდწინმეწლევან, უსწევარ რიღიდენ დროთა ვითარების მეობებით მიწის გულში გახეხულ ძვირფას არქეოლოგიურ შერნობების ნივრებიებითან, რომლებშიც ერთ დროს დაწარმარია წარსული კულტურისა და ხელოვნებისა.

1926 წ. ჰეობრეში ნახული ოჭროს ფული, რომლის მთავიანი დღემდურ ნახულა მწე-დაც აქვს ცეკა ცინდელანს, იმეგ ხეობაში აღსკვნანდელ გარჯანმა ნახა სპილენძი კალა-პოტში ჩამოსხმული, წონით სამი ფუთი. იმავი წელს ნახული ოჭროს მოზარდილი ნაჭერი, აქვს ბაჭი მკლადანს.

ამნაირად მე ვიგებო, რომ ამ ნივრებიებისა და მკვლდების შესწერულა მომავალში დასადიდებულ, იმეთი და უკეთ მასალის შესწერულ მკვლდებშიც, ერთი სამი, ამ საეკლესიო გაშუქებაში, რომ დღეს-ღვთობით უკულტურით, ჩამორჩენილი სენიერი ოღს-დაც იშვიათი კულტურული და ხელოვნების აყენებუ კვეთლა. ხოლო მთორე მხნით სტრატოგისა და პოლინესის ზემოხსენებული ცნობების შესახებ და სხე.

გენაბა ვაბლიარი

*) საფულისხმობი ის არის, რომ ყველა ამ შერნობებს ტყუბა ჰქონდით ერთი და იგივე დანიშნულებად—მდინარის ნივრების და უბრალო ანუ საეკლესიურად სახლს სახე და სიდიდე არა აქვთ.

გურის ნავთობის ადგილებზე

გურის ნავთობის გერმანელების მიერ შემხრულეთი ვერა კიდევ თომისკადიათი წლებში. გერმანელი ავიაორენები კიდევ ავიაობიზნის ომდარობის ნავთის საგამოყვალე მუშაობას. მაგრამ ხელის შეშლას მათ სპანიაშიანსა, რეგულირებენ.

ამის შემდეგ მთავრად ლაპარაკი გურის ნავთობზე.

1926 წელს შილოდ საბჭოთა ხელისუფლებამ შესწავლა ამ მხრის პრაქტიკული ნაბიჯების გადადგმა.

არის თუ არა გურიაში ნავთობი? აქ კითხვა, რომელიც ყველაზე უფრო საინტერესოა ჩვენი შვიანგვლიანთს.

სადაღო ბურღის დროს ნავთის ნიშნება გერა კიდევ 74 მეტრის სიღრმეზე აღმოჩნდა. მათვედ განმეორდა 185-ზე და 225 მეტრის სიღრმეზეც.

დღესდღეობა სულ აბოლონდა 636 ფუთი მთავი ნავი ნავთობი.

ამაშივე კი ჰაბურდილის სიდრემ უდრის 670 მეტრს.

მიუხედავად ყოველივე ამისა ნავთობის პირდაპირი პასუხის გაცემა ძველია. მაგრამ

უნდა ვიფიქროთ, რომ გურიაში არის ნავთობის ლოდებიან.

სადაღო ბურღისათვის დაკავშირებით „ახნების“ გეოლოგიური ბიურის ამ ჩამოღებნი ჩნის წინად აწარმოებდა ნადავა და ფენების გამოკვლევის.

ამ მიზნით ომდარობივე მოწყობილი იქნა 3 მეტრი, ხე 1 კოშკის მიერ გაჭრილი იქნა 150 მეტრი. № 2-ის მიერ მიღებნი, მაგრამ ამ ცდებმა ვერაფერი რაობერი შედეგი ვერ გამოიბო. რადან ამ ბურღის პერიოდში შესვითა ზღვის ნალღი თინიდა.

№ 3 კოშკის მიერ გაჭრილი იქნა 250 მეტრი და ამით დამთავრდა ნადავის შესწავლის სამეცნიერო ომდარობა.

დღემდინ, რომ 1,000 მეტრის შემოღი ჩვენი მივიღებთ ნავთობს.

სადაღო მუშაობა გრძელდება.

საკავშირო სამუს. საკვილარტი ომილის დადარობებით, რომელიც რამდენიმე დღის წინად გავენი გურის ნავთის საკითხებს, ომილის ხანში დამიხედა ახალი სადაღო ჰაბურდილის მოწყობა სოფ. შილოდში, სადაც უფრო თანასწორია ნავთობის ნიშნება.

თის ნიშნები.

სულ მოწყობა ორი კოშკი, რომლის მუშაობა დაიწყება არა უფროან 1931 წლის იანვარს.

1927 წელს ომდარობი მუშაობისათვის გახსნილი იყო სასადაღო. მაგრამ რატომღაც ამჟამად ის დასუსტდა. ცუდი კენების გამო დადებ აქვს მუშების ხშირი ავადმყოფობას. საქრთო სასადაღოს განსა.

აქვე გახსნილია საქითხილო. გამოღის კენლის გახრითა, რადან იშვიათად ნახავს მას კენს. საქითხილო მუღამ დადებენ. აქდლის გახრით კი დადებენ კარგება მითავიხილო.

თუ უპირატესობა ექნება გურის ნავთობს? თუ ავიღებთ საბჭოთა კავშირის ნავთის საბურღელო რაობინებს (ბაქა და სხვა) დავინახავთ, რომ ავარები თანებში იმარჯუნა ნავითი რჩამსარობებში.

გურის ნავთობი დღეობი კი, შვე უღეა ხე და უმარტობია 4-5 კილომეტრით.

სწორედ ამიტომაც, რომ ხელისუფლებამ განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს გურის ნავთობს.

სან-აგით თეატრი

უკვე მიორე წელშიადა, რაც რეისორ ვიტორს ნიშნის ინიციაციტობა და ხელოვნებადობით გამოცემა და ინტერესულ სცენის მოწყობადა თბილისში ჩამოყვანიდა და სისტემატორებო მუშაობს ქართული სანაგითეატრის. ამ წნის განმავლობაში ამ თეატრმა უფიად წინმხედობა წელიწადში შეტარა ჩვენი კულტურული საქმიანობაში. მუშაობის თემად თეატრს ადგილობა აქვს ბავლითა ლობინისა და პრისტიტობის წინააღმდეგ, ენერგიულ სწავლებათა მარტინობისა და მქელა ყოფი-სობების. ჩვენი მხარეების წინააღმდეგ, პირველი წარმოდგენა დასდა თეატრმა 1929 წლის აგვისტოში და მას შემდეგ იგი სისტემატორებო იქნა სურება თბილისის ყველა მუშაობა კლუბებს, თეატრს კულტურშიადა აქვს ადგილობა ქართული ჯარის ნაწილებზე და ეს მიორე წელიწადშიადა სისტემატორებო უფასო წარმოდგენებს სცდას, ჩვენი ჯარის ქართულ ნაწილებში, როგორც თბილისში, აგრეთვე ზაფხულობითი მანაჯთ ყოფნის დროსაც.

დღემდე თეატრს მომზადებული აქვს ოთხი სხვადასხვა პიესა, დადგენილია სხვადასხვა დღეობაში 150-მდე წარმოდგენა, რომელშიც დაშვრითა საერთო რიცხვი 75,000 ადამიკი. თეატრმა წელს მოიარა ქართლი და კახეთი, სადაც მთავარი ცენტრებს გაარია შორეულ სოფლებშიაც დასდა უფასო წარმოდგენები სოფლის კლტობისათვის. თეატრის მუშაობა ყველაგან საუკეთესო შთაბეჭდილებას სტოვებდა. პრივიციანში მოაზარობის დროს გლხობა და აგრეთვე მუშა - მოსამსახურნიც კარგორბოლოთ მოითხოვდნენ რათა თეატრმა ხშირად იმეგზავტოს და ხშირად უჩვენოს მათ ასეთი გასაკვირი და სასარგებლო წარმოდგენები. თბილისში ხ-მ თეატრს უკვე ყავს მუშაობა ფართო მუშებისგან ჩამოყვალბებელი თეატრის მუშებისგან ავდიტორია, რომელიც უფავს ეს თეატრი. შეიქცია და შეითვისა იგი და ჩამოშალაგანაც მიულის ჩაყოლიარულ სამსახურის კულტურულ ფორმებზე.

თეატრის მიერ დღემდე ჩატარებული მუშაობა უსალოთი დადებითად და ფრად სასარგებლოთ ხანაბოვება.

ამ უსალოდს ხდება მთელი ყოფი-სობების გადამხილობა, ამ დროს რადიოცეცა აუ უსალოდ არის ჩვენი მოსახლეობისა ფეხმობილებული ენერგიული სწავლობა. ლობობა და მქელი ყოფი-სობების სხვა მქვე წარმოდგენებში. ამ თეატრს ოთხთხი სამსახურის გაწევა შეეძლიან მშრომელია ფართო მსარბობის.

დღემდე თეატრს მატრიალოგ და მარგებას ოწედა: ბალისის ქალაქის ავამობობის განყოფილება, ჩინის გზილობა პრულკავშირის თბილისის საბჭოთა კომიტეტი და რინის აზის ადმინისტრაციის განყოფილება. მაგრამ ამ მქვერ თანებში, რომ

ლსაც თეატრი დღემდე ლებულობდა (დოწყობა მუშაობა თემში 300 მანტი და ამ მულო დროს მიაღწია თემში 600 მანტი) რა თქმა უნდა, მუშაობის ნორმალარობა მარტინება შეუძლებელია და მხოლოდ თეატრის მუშაობა ინტეგრა და საქმისაში უსაზღვრო სტეკარულს უნდა მიუყვას, რომ ეს დიდი კულტურული სამეცნიერო საქმიანობა ლელებ დაყენის და დღემდე მოიტანეს.

როგორც ვიციით ამ რამდენიმე თვის წინად უსალოდს პრეტობა და პოეტიკობა ნად რება ობაგინაციობა ყურადღება მიაცქვის ამ თეატრის საქმიანობის, გამოცემა

სან-აგით თეატრის სასცენო მე

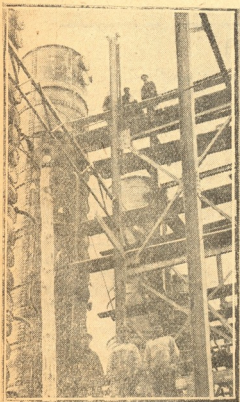
შაობის სხვადასხვა მომენტები

ღარიბი გურული გლეხების ბავშვები, რომლებიც მოჰყავთ საბავშვო ბაღში

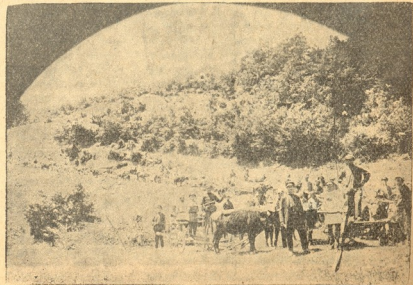
ფლევის საბჭოთა მეურნეობის ჯიშის ძროხები

საბჭოთა კრეკინგ ქარხნის ახალი მშენებლობა

ძველი მუშა ვახაკაშვილი რომელმაც თავი დამკერვლად გამოაცხადა

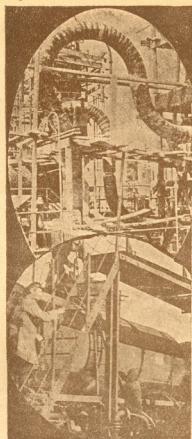

მოლეთის თემის შარაგზას აკეთებენ

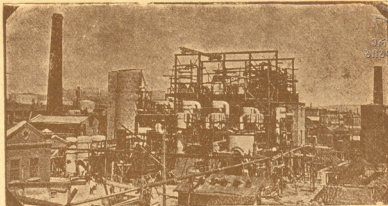
ჩვენ

ფოტო-

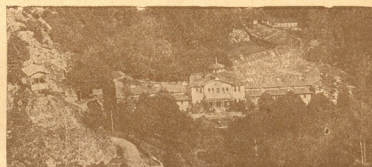
ქრონიკა

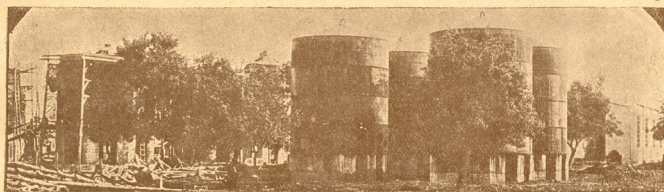
ნავთის გამწმენდ ქარხნის
ამუშენებლობა ბათუმის ახლოს.

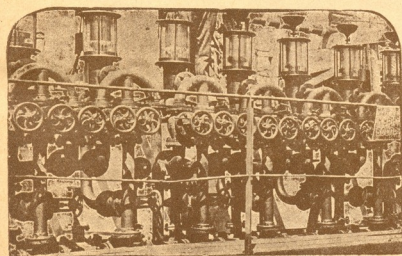
საექსპორტო ნავთის გადამქაჩავი ქარხანა აქარაში.

აბასთუმანის საბაზანო სანატორიუმის ახალი შენობა.

ნავთის გამწმენდ ქარხნის საერთო სანახაო და ბათუმში.

ნავთის გადამქაჩავი ქარხნის მექანიკურ მოწყობილობა ბათუმში.

კასპის ცემენტის ქარხანა, რომელიც წლიურად აწარმოებს 720.000 კანტონ ცემენტს

13/96

23

E-440

საქართველოს
საქართველოს

საქართველოს

საგაზეთო გამომცემლობათა სტამბი „კოლექტივი“, კაპოს ქ. № 68.

ბიბლიოტი № 2100.

ტირაჟი 6500.

შეკ. № 3062